

سید محمد باقر حجتی

فراهم آوردن وسائل تعلیم علم برای کودک :

دانش آموختن به کودک

پیغمبر اسلام (ص) باسواد نمودن کودک را یکی از حقوق کودک، برپردمیداند :

"من حق الولد علی الوالد لثله، یحسن اسمه، و یعلمه الکتابه و یزوجها إذا بلغ" ۱

از جمله حقوق فرزند برپدر، سه چیز است : اسم زیبا برای او قرار دهد، و نوشتن رابه او بیاموزد، و بهنگام بلوغ، همسر برای او بگیرد. در اعلامیه حقوق بشر، تربیت رایکی از حقوق انسانی دانسته و تعلیم ابتدائی را برای او ضروری و اجباری شمرده است " ۲

و چون سرنوشت آینده کودک در دست پدر است، پیغمبر اسلام باسواد نمودن کودک را در نخستین مرحله، از وظایف اساسی پدر قلمداد کرده است چون فرزند او باید برزندگی غلبه نماید و برای مبارزه در عرصه حیات، مسلح باشد و هیچ سلاحی نیرومندتر از سلاح علم نیست .

لذا تعلیمات ابتدائی که پیغمبر اسلام (بعنوان تعلیم خواندن و نوشتن معرفی کرده است) تقریباً در قسمت معظمی از جهان اجباری است. و ملل راقیه در این مسیر گامهای مؤثری برداشته اند. در ماده دوم و پنجم منشور حقوق کودک، صریحاً اعلام شده است که : باید برای هر کودک، اسباب رشد طبیعی در جهات مادی و معنوی و اخلاقی و روحی او فراهم گردد، چنانکه لازم است به تمرین و ورزش در امر زندگانی، و مصون بودن از هرگونه استثمار تربیت شود. ۳ .

پس حق هر کودکی، فراگرفتن تعلیمات در حداقل آن (خواندن و نوشتن) میباشد .

که تعلیم ، فرد را به کامیابی در اجتماع ، و بهتر نمودن سطح زندگانی اجتماعی و اقتصادی ، کسب رفاه و آسایش ، موفق میسازد .

تعلیم ، فرد را در اجتماع کامیاب میسازد :

زیرا او را به مهارتها و عواطف و معارف و روش تفکر مناسبی - که او را در جای خویش در اجتماع منسجم سازد - مجهز مینماید و راه پیروزی را به روی او میگذراند . و برای حل مشکلات شخصی ، میتواند بهتر کوشش کند . و به منظور بهبود بخشیدن اجتماعی که در آن زندگانی میکند فعالیت نماید . و اگر تعلیم نسیب شود ، قدر افراد در اجتماع ، معلوم نمیشد . و از رسیدن به هدفهای خویش محروم میشدند .

تعلیم ، سطح اقتصادی فرد را بهبود میبخشد :

به این معنی که تعلیم علم و دانش ، در بهبود بخشیدن مرکز اقتصادی فرد ، سهیم میباشد . البته معنی آن این نیست که تعلیم ، راه و وصول به وظائفی است که دولت باید آنها را برای فرد آماده نماید . بلکه معنای آن این است که تعلیم فرد را به مهارتها و معارف و اسلوبهای تفکر ، مجهز میسازد . تا بتواند فرد به اجتماع خود بصیر و بینا و به اعمالیکه منتج و سودبخش است آشنا شده ، و به قدرت و مهارت بهره برداری خود بیفزاید . چنانکه میتواند طرق صرف مال و انفاق آنها درست بشناسد ، و پیشه مناسبی برگزیده ، و اسلوبی را پیش گیرد که او را در این پیشه پیش برده ، و سطح اقتصادی او را قهرا " بالا برد .

برای پیشرفت ملتها در تمدن ، معیار و وسائل مختلفی وجود دارد ولی دقیقترین و مهمترین اسباب و وسائل ترقی ، اجراء تعلیم و اجباری نمودن آن است .

جهان متمدن به اهمیت تعلیم توجه شده ، و اجباری نمودن آنها از مهمترین مشکلات و مشاغل تربیتی بشمارد . لذا یونسکو در ۱۹۵۱ در ژنو کنفرانس رسمی برای حل این مشکل تشکیل داد . که نمایندگان دول اعضاء در آن شرکت کردند . با توجه بماده ۲۶ حقوق بشر (در مورد حق هر فردی در امر تعلیم) و سفارش اعضاء کنفرانس یونسکو در ژنو ، و ماده ۲۶ و ۵ حقوق کودک میفهمیم چرا پیغمبر اسلام تعلیم علم را به کودک و مهیا ساختن وسائل آنها ، یکی از مهمترین وظایف پدر دانسته است . زیرا قوای بشری و نیروی انسانی گرانبهارترین سرمایه دولت است . و تاریخ عصر جدید بمانشان داد که پیشرفت اقتصادی و معنوی هر ملتی همگام با پیشرفت امر تعلیم میباشد .

اهمیت تعلیم برای فرد و اجتماع :

نشر تعلیم و فراهم آوردن وسائل آن ، برای حفظ مصلحت فرد و اجتماع بسیار موثر است . فرد احساس میکند که تعلیم ، مصالح او را تامین میکند و همچنین اجتماع نیز بقاء و پیشرفت خود را مدیون تعلیم مینماید .

اهمیت تعلیم برای فرد :

این اهمیت را ما میتوانیم در عبارت زیر خلاصه نمائیم :

ارزشهای روحی میگیرد. و همه این امور
عالمترین نعمتهای زندگی است که چشمها و
دیدگان افراد عامی و بسواد بسوی آنها
باز نیست. پس تعلیم - باینجهت - وسیله‌ای
برای تکمیل انسانیت فرد میباشد.

اهمیت تعلیم برای جامعه:

چون تعلیم، افراد را برای زندگانی
پیروزمندانه‌ای در اجتماع آماده میسازد. و سطح
زندگانی اقتصادی و اجتماعی آنها را بالا میبرد و
در سابه آن، اجتماع نیز به پیشرفت و ترقی
ناائل میگردد.

تعلیم برای اجتماع از نظر اجتماعی و
اقتصادی و سیاسی دارای اهمیت است.

اهمیت ارزش اجتماعی تعلیم برای جامعه:

عالم شدن افراد، دائره مصالح مشترک میان
آنها را توسعه داده و پیوستگی اجتماعی میان
آنها ایجاد میکند. و راز هماهنگی و نزدیکی
نهضتهای اجتماعی و جنبشهای ملی - از راه
اصلاح تعلیم - همین است. زیرا هر جنبش
اجتماعی و پیروزی در آن، وابسته به پیوستگی
اجتماعی است که دلها را در حول و حوش آن

تعلیم، سطح اجتماعی فرد را بالا میبرد:

زیرا سطح زندگانی اجتماعی فرد، پیوستگی
نامی با سطح زندگانی اقتصادی او دارد. وقتی
درآمد انسان از طریق بهره‌برداری از زندگی،
بالا رود، سطح زندگانی او قهرا "ترقی کرده و
در زندگانی اجتماعی او نیز، بهبود و رفاه
بوجود میآید. بلکه میتوان گفت در سابه تعلیم
سطح زندگانی خانوادگی او هم رو به پیشرفت
میگذارد.

پس به وسیله تعلیم، بسیاری از افراد
میتوانند از یک نوع طبقه خاص در اجتماع
به طبقه دیگر و بهتر منتقل گردند. به همینجهت
تعلیم یکی از عوامل ایجاد حریت و آزادی
اجتماعی است. کمتر اتفاق میافتد که فرد
بسواد و عامی مانند افراد باسواد از آزادی
اجتماعی برخوردار باشد.

تعلیم، عامل بهره‌مند شدن فرد از مزایای
عالی زندگی است:

زیرا فرد در سابه تعلیم، بهره خود را از
طریق ذوق ادبی و فنی، و علاقه به زیبایی و

نقش معلم در جامعه نقش انبیاء است . . .

که همان نقش تربیت است که اخراج از

ظلمات بسوی نور است . امام خمینی

نهضت بهم انس داده ، و ضامن تعاون و همکاری
مشترک افراد میباشد .

۲- ماده ۲۶ .
۳- اعلامیه حقوق کودک در ۱۹۲۳ صادر شد ، و
سپس در ۱۹۲۴ ، در ژنو ، مورد تائید تمام ملتها
قرار گرفت .

اهمیت ارزش اقتصادی تعلیم برای جامعه :

علت آن این است که تعلیم ، زیر بنا
ساختمان جنبشهای اقتصادی است . افرادی که
تعلیم صحیح فرا میگیرند برای بهره برداری از
محیط ، و افزودن ثروت های طبیعی ،
نیرومندترند .

اهمیت تعلیم در عصر جدید به علت پیشرفت
علوم ، و تطبیق عملی آنها ، و ابتکار صنایع
بزرگ ایزاری ، بیشتر جلب توجه میکند . ایجاد
اب افزار و استخدام آنها ، به عالیرین نوع
آمادگی یعنی تعلیم و تفکر صحیح نیازمنداست .

ارزش سیاسی تعلیم برای جامعه :

زیرا تعلیم ، مردم یک مملکت را به شناسائی
احوال آن ، و فهم مشکلات ، و آمادگی برای
حل آن مشکلات ، و آشنائی به حقوق و وظائف
خود ، و ممارست آن حقوق و وظائف ، مدد
مینماید . و در نتیجه معلوم میشود که اجراء
برنامه مردمی جز در سایه تعلیم میسر نیست . و
طفیان و استبداد در سایه جهل و بیسوادی ،
میدان وسیعی برای خود مییابد . لذا پیغمبر
اسلام (ص) برای بهبود بخشیدن سطح
زندگانی فردی و اجتماعی مردم ، ایجاد وسائل
تعلیم را یکی از حقوق مسلم و قطعی فرزندان -
نسبت به پدر میداند .

بهمن ماه ۱۳۶۳

پیشانی

انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران

انجمن اولیاء و مربیان جمهوری اسلامی ایران
سیاسی : تهران ، خیابان انقلاب - ورودی
دانشگاه تهران - حیاط محرابی - پلاک
۲۶-۲۷ تلفن : ۶۴۲۸۶۱ و ۶۴۲۱۱۶
دفتر مجله : ۶۶۸۷۲۰

صاحب انتشار

مدیر مسئول و سردبیر منصور نجفی زاده
طرح و تنظیم : هوشنگ موفقی اردستانی
پهلو تک شماره ۲۰۰ خیابان - آئینه سالیانه ۲۰۰ ریال
مقامات می توانند وجه آئینان را از طریق
حزب اوتسب بانک صادرات برنام نقاط کشور
به حساب جاری ۸۰۲ به نام انجمن اولیاء و
مربیان ایران بانک صادرات شماره ۱۰۴۳
فلسطین سزوار واریز نمایند و پیش آنرا سه
دفتر مجله صندوق پستی شماره ۳۱/۱۲۸۸۱ ارسال فرمایند .

مجله هر دو تاکنون با تاخیر هر شماره زیر نظر
مستقیم وزارت ارشاد اسلامی انتشار یافته و
برادر منصور نجفی زاده از شماره هفتم عملاً
مدیر مسئول و سردبیر بوده اند .